

tegelijk ook van een nerveuze rusteloosheid die hem opvrat. 'Hij vond', vertelde van Randwijk ons later,

'dat hij de techniek van het illegale werk beter beheerste dan wie ook. Hij en anderen werden mensen die geen uur meer rustig op hun stoel konden zitten. Gerrit van der Veen was niet zo. Met hem kon ik nog uren over kunst spreken, wandelend langs de Amsterdamse grachten.¹ Met Thijssen kon je alleen nog maar spreken over het illegale werk.'²

'Spreken over' – en daar moest men hem niet bij tegenspreken! Dan stooft hij op, dan ontladde zich zijn vulkanisch temperament. Verscheidenen van zijn medewerkers werden tenslotte bang om, op welk punt ook, jegens hem van een andere mening blijk te geven. Hij had een natuur die het gevaar van vereenzaming in zich borg.

Maar hoe was het dan mogelijk, zo vraagt de lezer misschien, dat deze gedreven illegale werker, deze heerszuchtige activist, voorman werd in een verzetsorganisatie als de OD waarin hij zich aan een chef-staf onderschikken moest – een verzetsorganisatie bovendien die, afgezien nu even van de spionage, de feitelijke verzetsactiviteit uitstelde tot de verre en vage fase van de bevrijding? Moest dat niet misgaan? Natuurlijk. Het *is* ook misgegaan. De politieke opvattingen van Six en Thijssen botsten al op elkaar, maar niet minder botsten hun opvattingen over de taak der illegaliteit – en hun karakters.

★

Thijssen was al bezig, een binnenlands radionet op te bouwen voor hij voor het eerst met de OD in aanraking kwam. Hij was een goed radiotechnicus en zijn vooroorlogse werk: het uitschakelen van clandestiene zenders, had hem geleerd hoe hij het moest inrichten indien hij tijdens een vijandelijke bezetting zelf clandestiene zenders in bedrijf wilde gaan stellen. Eind '41 en begin '42 begon hij er mee en de eerste illegale organisatie waarmee hij daarbij in contact kwam, was de *Vrij Nederland*-groep. Het gehele jaar '42 door had *Vrij Nederland* veel aanraking met de OD. Het kan zijn dat Thijssen via van Randwijk met de OD in contact gekomen is. Wat Thijssen in dat contact

¹ Na een bespreking in Utrecht heeft Gerrit van der Veen Gerben Wagenaar eens meegenomen naar het viaduct bij het Centraal Station om hem zijn beelden te tonen. Jan Thijssen zou dat vermoedelijk als tijdverspilling beschouwd hebben.

² H. M. van Randwijk, 5 nov. 1958.